

بررسی تقابل‌های دوگانه در آثار هوشنگ مرادی کرمانی و رولد دال

ندا نورپیشه قدیمی*

احمد طحان**

فرزانه مظفریان***

چکیده

تنها از راه تقابل است که روایت ایجاد می‌شود و از همین‌رو باید شخصیت‌ها و کنش‌های آنان را در تقابل‌های دوتایی بررسی کرد تا بتوان هدف از روایت را دریافت. ساختارهای دوگانه و تقابلی، اعم از تقابل‌های خبر و شر، نیک و بد و...، ساختارهای مفهومی هستند که در کل گفتمان ادبیات فارسی مشاهده می‌شود. یکی از این ساختارهای مفهومی دوگانه، تقابل زندگی فقیر و غنی است که در آثار هوشنگ مرادی کرمانی و رولد دال به عنوان بن‌مایه‌ای مشترک خود را به خوبی نشان می‌دهد و بیانگر این مسئله هستند که طبقه‌ی فقیر با دیدن وضع رفاه طبقه‌ی ثروتمند، برای رهایی خود از فقر و تهی‌دستی تلاش می‌کند، اما درنهایت چندان موفق به تغییر شرایط زندگی خود نمی‌شود. از دیگر ویژگی‌های مشترک این دو نویسنده، اعمال زور، خشونت و لحن توهین‌آمیز طبقه‌ی ثروتمند و مظلوم‌ماندن طبقه‌ی تهمی دست جامعه است. بررسی تقابل‌ها و تحلیل رابطه‌ی آن‌ها در داستان‌های مرادی کرمانی و رولد دال نشان می‌دهد که پیامد مشترک فقر در ایران و جامعه‌ی انگلستان، کار اجرایی کودکان و روبرو شدن آن‌ها با واقعیت‌های زندگی است. پژوهش پیش‌رو بر آن است تا با استفاده از روش

* دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزآباد، ایران.
neda.noorpisheh@gmail.com (نویسنده‌ی مسئول)

** استادیار زبان و ادبیات فارسی، واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزآباد، ایران.
tahanaahmad@yahoo.com
*** استادیار زبان و ادبیات فارسی، واحد فیروزآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزآباد، ایران،
f_mozaffarian@yahoo.com

توصیفی تحلیلی و با بهره‌گیری از منابع اسنادی کتابخانه‌ای، ساختارهای مفهومی تقابل‌های دوگانه را در سه اثر هوشنگ مرادی کرمانی (قصه‌های مجید، بچه‌های قالیافخانه و شما که غریب نیستید) و سه اثر رولد دال (چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی، آقای رویاه شگفت‌انگیز و دنی؛ قهرمان جهان) استخراج کند و سپس به مقابله‌ی این آثار بپردازد.

واژه‌های کلیدی: تقابل دوگانه، ساختارگرایی، رولد دال، هوشنگ مرادی کرمانی.

۱. مقدمه

کودک و کودکی مفهومی است که مصاداق‌های متعدد دارد و هر فرهنگ و جامعه به فراخور خود، آن را تعریف می‌کند؛ اما آنچه در همه‌ی جوامع و فرهنگ‌ها مصاداقی یگانه دارد، جوهره‌ی کودکی است که می‌تواند در وجود انسان‌هایی با سنین مختلف دیده شود. می‌توان گفت «جوهره‌ی کودکی در وجود همه‌ی انسان‌ها وجود دارد؛ متنها این گوهر ناب، مورد غفلت بزرگسالان قرار گرفته و غبار فراموشی بر آن نشسته است» (حجوانی، ۱۳۷۸: ۳-۴).

«از آنجا که کودک، به‌طور طبیعی، قدرت طرح پرسش‌های فلسفی و خوانش ویژه‌ی خود را دارد، یاسپرس معتقد است که فلسفه‌ی درونی را در میان کودکان می‌توان یافت» (جمادی، ۱۳۸۹: ۱۰۴). با توجه به همین نکته می‌توان گفت آثاری که برای کودکان و نوجوانان نوشته می‌شوند، در بردارنده‌ی نکته‌های فلسفی از دیدگاه کودکان هستند و با بررسی آن‌ها می‌توان این اندیشه‌های فلسفی را که در قالب ساختارهای مفهومی دوگانه خود را نشان می‌دهند، واکاوید.

برای بررسی و واکاوی این ساختارهای مفهومی ناگزیریم از مکتب ساختارگرایی بهره بگیریم. اساس مکتب ساختارگرایی بر پایه‌ی تقابل‌های دوگانه و مبتنی بر تحلیل آن‌ها است. در ادبیات کودک و آثار کودک و نوجوان نیز تقابل‌های دوگانه دیده می‌شود؛ مانند تقابل خیر و شر، دنیای کودکی و بزرگسالی و فقر و ثروت که جایگاه ویژه‌ای در ادبیات کودک دارد. پژوهندگان برآند که ساختارهای مفهومی تقابل‌های

دوگانه را در سه اثر از هوشنگ مرادی کرمانی (قصه‌های مجید، بچه‌های قاليباف خانه و شما که غریبه نیستیل) و سه اثر رولد دال (چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی، آقای رویاه شگفت‌انگیز و دنی؛ قهرمان جهان) استخراج کنند و سپس به مقابله و تحلیل آثار از این منظر پردازنند. این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی انجام شده و داده‌کاوی با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای انجام شده است. نویسنده‌گان در این پژوهش می‌کوشند که به این پرسش‌ها پاسخ دهند: آیا این تقابل‌ها از نظر ساختاری به بافت فرهنگی نویسنده‌گان آثار وابسته است یا اینکه ماهیتی جهان‌شمول دارد؟ آیا اشتراکاتی در به کارگیری این تقابل‌های دوگانه در آثار هر دو نویسنده مشاهده می‌شود؟ آیا می‌توان رابطه‌ی معناداری بین تقابل‌های معنایی به کاررفته در آثار هر دو نویسنده یافت؟

۲. پیشینه‌ی پژوهش

روش بررسی تقابل‌های دوگانه و به کارگیری رویکرد شالوده‌شکنانه برای خوانش متون در ادبیات فارسی بی‌سابقه نیست و در مقالات متعدد به آن پرداخته شده است: عبیدی‌نیا و دلایی میلان (۱۳۸۸) با عنوان مقاله‌ی «بررسی تقابل‌های دوگانه در ساختار حدیقه‌ی سنایی» به بررسی تقابل‌های دوگانه در اشعار حدیقه‌ی سنایی پرداخته‌اند. حباتی (۱۳۸۸) در مقاله‌ی «بررسی نشانه‌شناسی اثنا عشر متن مقابل در تصویرپردازی اشعار مولانا» پیرامون عناصر متقابلی به بحث و بررسی می‌پردازد. پویان و صفوی‌جهانشاهی (۱۳۹۲) در پژوهش خود به آسیب‌شناسی کار کودکان در آثار مرادی کرمانی پرداخته و دردها و نابسامانی‌های اجتماعی آنان را بررسی کرده‌اند. آقاپور (۱۳۹۶) در رساله‌ی دکتری خود تقابل در رمان نوجوان ایران (بررسی پنج رمان برگزیده) به بررسی دو تقابل بنیادین ادبیات نوجوان، یعنی تقابل نوجوان/ بزرگ‌سال و آموزش/ لذت و شیوه‌های القای ایدئولوژی، در رمان‌های نوجوان ایرانی می‌پردازد.

نگارندگان در پژوهش حاضر به بررسی تقابل‌های دوگانه در آثار هوشنگ مرادی کرمانی و رولد دال پرداخته‌اند که در هیچ‌یک از پژوهش‌های گذشته پیرامون قیاس

تقابل‌های دوگانه‌ی آثار این دو نویسنده بحث نشده و از جنبه‌ای نوین به این مسئله نگریسته شده است.

۳. چهارچوب مفهومی

اصطلاح تقابل‌های دوگانه از اصطلاح انگلیسی (binary opposition) گرفته شده است. binary در زبان انگلیسی «نشانه‌ی دوگانه‌بودن» است و به ستارگانی که در کنار یکدیگر قرار دارند، binary star گفته می‌شود (Guddon, 1999:82). البته درک تقابل‌های دوگانه در جایگاه مبنا و پایه‌ی معرفت زبانی، بسیار قبل‌تر در آراء افلاطون و ارسطو نیز مطرح شده بود. «بحث جوهر و عرض، صورت و هیولا، لفظ و معنا و... در اندیشه‌های ارسطو، پایه‌گذار نوعی نگرش ثنوی در معرفت بشری بود که بعدها بر ادبیات و جز این‌ها نیز تأثیر گذاشت» (امامی، ۱۳۸۲: ۱۵-۱۶). نخستین بار «نیکلای تروبتسکوی» واژشناس (۱۸۹۰-۱۹۳۸) از این اصطلاح نام برد (رک. احمدی، ۱۳۷۰: ۳۹۸) و آن را بنیان اصلی ارزشی مراتبی معرفی کرد که ریشه در تاریخ فرهنگی دارد. این اصطلاح، یکی از مفاهیم کلیدی در حیطه‌ی نظریات زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی و نقد ادبی به حساب می‌آید. رولان بارت (۱۹۱۵-۱۹۸۰) بر این باور است که اساس نشانه‌شناسی بر پایه‌ی تقابل‌های دوگانه استوار است. در نقد ادبی این اصطلاح یکی از مفاهیم بنیادین ساختارگرایی و پسازاختارگرایی (ساختارشکنی) است. رومن یاکوبسن (۱۸۹۵-۱۹۸۳) با تأثیرپذیری از نظریات تروبتسکوی و سوسور تقابل‌های دوگانه را در ذات زبان نهفته می‌دانست و معتقد بود که کودک در وهله‌ی نخست این تقابل‌ها را یاد می‌گیرد. به نظر وی محوریت کلام بر تقابل‌های دوگانه استوار است و تقابل صامت و صوت، بنیادی‌ترین رکن واژشناسی محسوب می‌گردد. یاکوبسن در نظریه‌ی زبان شعری خود از این اندیشه کمک جست و تقابل مجاز (محور همنشینی) و استعاره (محور جانشینی) را عامل اصلی در زبان شعر معرفی کرد. وی در تعریفی که از شعر ارائه می‌دهد، می‌گوید «شعر انتقال زبان از محور استعاری یا جانشینی به محور مجاز مرسل یا همنشینی است» (اسکولز، ۱۳۸۳: ۵۱). اساس مکتب ساختارگرایی بر پایه‌ی

قابل‌های دوگانه و مبتنی بر تحلیل آنها است. اصل تقابل ریشه در دیدگاه لوی استراوس دارد. او معتقد است «واحدهای درون یک نظام به صورت جفت کنار هم قرار می‌گیرند و متتشکل از وضعیتی هستند که با یکدیگر نوعی رابطه دارند. تقابل‌هایی چون: غنی / فقیر، عقل / عشق، خیر / شر، روشن / تاریک، راست / چپ، مرد / زن، سفید / سیاه، بالا / پایین. هر متن در واقع مجموعه‌ای از تقابل‌ها است که ساختار را دربرمی‌گیرد. «در اغلب موارد، تقابل‌ها نامرئی و ضمنی‌اند یا فقط یکی از ارکان تقابل دوگانه آشکارا ذکر شده؛ اما برای خواننده‌ی آشنا ذکر صریح یک رکن، یادآور رکن غایب است» (برتنس، ۱۳۸۴: ۱۶۸). از دید ساختارگرایان رابطه‌های تقابلی ثبت شده‌ای وجود دارد که معنا را به وجود می‌آورند (شعیری و وفایی، ۱۳۸۸: ۳۹). مربع معناشناسی گریماس نیز بر اساس همین دیدگاه شکل می‌گیرد؛ زیرا او «متاثر از لوی استروس معتقد است که ساختار طرح قصه متتشکل از تقابل‌های دوگانه است... و کوچکترین واحد معنایی قصه‌ها از نقیضه‌ها و متضادها تشکیل می‌شود» (احوت، ۱۳۷۱: ۶۴). گریماس در این مسیر به بررسی ژرف‌ساخت متن می‌پردازد و «در پی آن است که روایت‌ها را از یک سطح زیرین تفکر تقابلی استخراج کند» (هارلن، ۱۳۸۶: ۲۸۱؛ زیرا «داده‌های ما در ژرف‌ساخت، داده‌های انتزاعی‌اند» (بابک معین، ۱۳۸۳: ۱۸۱).

۴. تحلیل داده‌های پژوهش

منظور از ساختارهای مفهومی در این پژوهش ساختارهای دوگانه و تقابلی اعم از تقابل‌های خیر و شر، بد و نیک و غیره است که در کل گفتمان ادبیات فارسی مشاهده می‌شود.

۱.۴. تقابل‌های دوگانه در قصه‌های مجید

یکی از آثار مهم و طنزآمیز هوشنگ مرادی کرمانی، قصه‌های مجید است؛ این اثر «مجموعه‌دانستانهای به‌ظاهر جداگانه‌ای است که به‌ویژه، میان نخستین و آخرین آن‌ها پیوند معنی‌داری دیده می‌شود که توجه خواننده را از طنز داستانی و حوادث زندگی

یک پسربچه‌ی نیمه‌روستایی، به ابعاد گسترده‌تری سوق می‌دهد که یکی از آن‌ها اشاره به زندگی خود نویسنده و تلاقي شخصیت او با «مجید» است. به سخن دیگر، خاطرات «مجید و نویسنده» در هم تبیه شده است» (سلامجه، ۱۳۸۰: ۱۹۳).

مجید قهرمان مثبت‌اندیش و فقیر داستان در تقابل با بچه‌های ثروتمند مدرسه قرار می‌گیرد. او با دروغ گفتن سعی در آن دارد که خود را ثروتمند نشان دهد و از این طریق حس کمبود خود ناشی از فقر را جبران کند؛ اما در این راه چندان موفق نیست، زیرا بچه‌های ثروتمند مدرسه، لباس نو می‌پوشند، درحالی‌که لباس‌های مجید معمولاً دست دوم و کهنه هستند. راهکار مجید مقابله با فقر و زدودن آن، رفتن به سر کار در تابستان‌ها است ولی او به واسطه‌ی اندام ریزش، همچون دیگر کودکان توان کار ندارد؛ ولی از روی اجبار برای پول درآوردن، مشغول کار می‌شود و سرانجام چون راهی برای بهترکردن وضعیت خود و بی‌بی ندارد، تلاش می‌کند تا در مدرسه از نظر درسی پیشرفت داشته باشد و از این راه حس برتری‌طلبی خود را ارضا کند. بنابراین تقابل اصلی این داستان، تقابل غنی و فقیر است؛ اما خردت‌قابل‌ها نیز بسیارند و تقابل اصلی داستان را تقویت می‌کنند. یکی از این خردت‌قابل‌ها که می‌توان گفت نشأت‌گرفته از فقر و تنگدستی است، اعتقادداشتن به خرافات است. در بخش‌هایی از داستان تقابل خرافه‌پرستی و واقعیت دیده می‌شود. مجید به طبل‌زدن علاقه دارد؛ اما بی‌بی توان خرید طبل را ندارد. در مقابل، همسایه‌ی آن‌ها طبل دارد و مجید روزی پنهانی به خانه‌ی همسایه می‌رود و شروع به طبل‌نوازی می‌کند. زن همسایه می‌بندارد جنیان هستند. وی که بهشدت فقیر و خرافاتی است، در مقابل بی‌بی قرار می‌گیرد. او به صدای مجید گوش نمی‌دهد و همه را برای کمک فرامی‌خواند. بقال سرکوچه تنها کسی است که با ترس در را به روی مجید باز می‌کند (رک. مرادی‌کرمانی، ۱۳۹۶: ۴۹). این وضعیت در دل خود تقابل دیگری دارد؛ تقابل ذهن خرافه‌زده‌ی بزرگسال و ذهن واقع‌گرای کودک. دیگر دوگانگی‌های به‌کاررفته در داستان در جدول زیر مشاهده می‌شود.

جدول شماره‌ی ۱: تقابل‌های دوگانه اقتصادی و فرهنگی

کودکان ثروتمند مدرسه	مجید
لباس‌های فاخر ثروتمند	لباس‌های کهنه مجید
جسارت کودکان ثروتمند و بی‌ادبی آن‌ها	مطلوبیت مجید و مؤدبودن او
درس نخواندن کودکان ثروتمند	درس نخواندن کودک فقیر
تفريح کودکان ثروتمند	کار اجباری کودک فقیر
ثروت عامل برتری کودکان متمول	علم عامل برتری کودک فقیر
نگه‌داری از حیوانات خانگی (pet) سگ و گربه سرگرمی	نگه‌داری از منغ و خروس برای منافع مالی توسط کودک فقیر
داشتن پدر و مادر ثروتمند	نداشتن پدر و مادر
پرورش استعدادهای هنری کودکان ثروتمند	سرکوب استعدادهای هنری کودک فقیر
علاوه‌بر داشتن امکانات بهداشتی نظیر حمام، امکان برگزاری	کمبود امکانات بهداشتی نظیر حمام برای کودک فقیر
جشن و میهمانی برای کودکان ثروتمند	نداشتن پول کافی برای هزینه‌های ضروری مثل اصلاح مو و صورت
پرداخت تمامی مخارج توسط والدین ثروتمند کودکان متمول	آرزوی داشتن پول کافی برای مسافت کودک فقیر
همشه در سفربودن کودکان ثروتمند	آشنازبودن کودک فقیر با فناوری‌های نوین
استفاده‌ی روزانه‌ی کودکان ثروتمند از فناوری‌های نوین	ناکامی کودک فقیر در رسیدن به خواسته‌های ساده
کامیابی کودکان ثروتمند در رسیدن به هر خواسته‌ای	حرمت خوردن کودک فقیر برای داشتن اسباب بازی چون توب
بهرج‌کشیدن داشتن اسباب بازی به‌وسیله‌ی کودکان ثروتمند	

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی به‌کاررفته در قصه‌های مجید می‌توان گفت که تقابل‌های دوگانه شصت درصد بافت متن را شامل می‌شود. کارکرد اصلی تقابل‌های دوگانه ذکر شده، بازنمایی تفاوت جهان‌بینی و دنیای قهرمان داستان با دیگری و دیگران است. تقابل‌های این داستان را در مؤلفه‌هایی چون اقتصاد و فرهنگ می‌توان مشاهده کرد. اما تقابل‌هایی که حاصل اختلاف طبقاتی و رویارویی رعیت و فئودال هستند، از سهم بسیار بالاتری برخوردارند و تعداد نمونه‌هایی که به اختلاف فرهنگ می‌پردازد، همچون اعتقاد به جنیان و... بسیار اندک است.

۲.۴. تقابل‌های دوگانه در بچه‌های قالیاف خانه

بچه‌های قالیاف خانه‌ی هوشنگ مرادی کرمانی از حیث تنوع مؤلفه‌های سیاق سخن (یعنی ارتباط پارامترهای بافت موقعیتی با پارامترهای متنی) و نیز از نظر غنای عناصر فرهنگی مربوط به محیط روستایی و سنتی ایرانی و همچنین کاربرد عناصر برخاسته از

هنگارهای مذهبی و عرفی، نمایانگر جامعه‌ی پیش از تجدد ایران است. به‌طور نسبی ویژگی‌های بافتی، بومی و فرهنگی در بچه‌های قالیبافخانه و به‌طور مشخص در داستان «رضو، اسدو، خجیجه» خود را به‌خوبی نشان می‌دهند (رک. معین‌درباری و همکاران، ۱۳۹۵: ۳-۵). بچه‌های قالیبافخانه مجموعه‌ی دو داستان است که از جهات زیادی به هم شباهت دارند. بیشتر شخصیت‌های اثر، کودکان هستند؛ کودکانی که به‌دلیل فقر خانواده به کار در محیط تنگ، تاریک و نم‌دار کارگاه قالی مجبور می‌شوند.

داستان اول، «نمکو» حکایت یداله فقیر و زجرکشیده است که زیر ظلم و ستم ارباب قامت خم کرده و مشکلات بسیاری دارند و مجبورند در ازای خسارته که به صاحب الاغ وارد کرده‌اند، نمکو، پسر کوچک خود را بفروشنند تا قضیه فیصله یابد. مرادی‌کرمانی در ابتدای داستان به ترسیم فضای یک خانواده معمولی می‌پردازد؛ خانواده‌ای که در کنار فرزند دوست‌داشتی خود زندگی آرامی دارند، برای همین وقتی از یداله می‌خواهند که فرزند هشت ساله‌اش را به قالیبافخانه بفرستند، از ترس سرانجام و آینده‌ی فرزندش در قالیبافخانه، از این کار سرباز می‌زنند. «من بچمه پشت کار قالیبافی نمی‌فرستم. حواسِ جمع باشه! می‌خوام نمکو رو بفرستم ملا... پول یه خر؟ بچمه بدم، پول یه خر بستونم؟ خجالت بکش...» (مرادی‌کرمانی، ۱۳۹۶: ۳۸-۳۹). یداله مانند بیشتر پدران روزگار خود در تنگنای فقر و ارزش‌های منفی حاکم بر جامعه گرفتار است. او به اجبار و علی‌رغم میل باطنی خود، کودک را از خود دور می‌کند و مادر نیز به‌ناچار در برابر تقدیر تسلیم می‌شود. «لیلو بی‌صدا گریه می‌کرد. نفرین می‌کرد و حرف می‌زد: من حاضرم هر شب سر بی‌شوم زمین بگذارم، اما بچمه از خودم دور نکنم» (همان، ۴۱).

در پایان داستان، تصویری بسیار حزن‌انگیز از زندگی کودکان در قالیبافخانه را می‌خوانیم: «کودکانی که آرزوی خواییدن بر روی تشک نرم را داشتند، این کودکان با نور و گرمای آفتاب بیگانه بودند. تنها تاریکی، نمناکی و محیط تنگ بود و پرزاهاي قالی که نتیجه‌ای جز بیماری‌های مختلف ندارد. بسیاری از این کودکان که تحمل این اوضاع را نداشتند، فرار را ترجیح می‌دادند. اما معلوم نبود چه سرنوشتی در انتظارشان است.

«بچه‌ها تخس و نترس و سختی کشیده بودند. اگر آزادشان می‌گذاشتند در می‌رفتند» (همان، ۶۵). در این داستان، نمکو و پدرش قهرمانان فقیر داستان هستند و در تقابل با آن‌ها اربابی ثروتمند است. یdaleه، پدر نمکو که مردی فقیر است با خرس ناخواسته موجب زیان‌رساندن به باغ‌های ارباب می‌شود. به تلافی این اتفاق، مأمور نیز خر یدaleه را به آتش می‌کشد. کنش آسیب‌زننده فقیر به غنی در این داستان ناخودآگاه، اما کنش غنی به فقیر آگاهانه است. یdaleه به دنبال چاره‌جویی است تا به پیشنهاد ماش شیطونو پسرش، نمکو را در قالیبافی به کار وامی دارد. در اینجا نمکو با کار اجباری روبه‌رو می‌شود و تنها فکر و راه نجاتی که برای مقابله با ظلم به ذهنش می‌رسد، فرار است. او با صفو رو به غار می‌گریزد. غار آتش می‌گیرد و صفو رو که عامل تحریک نمکو و فرار او از قالیبافخانه است، می‌میرد. نمکو با کولی‌ها به ده برمی‌گردد و وضعیت ثابت اولیه برقرار می‌شود. در این داستان مشکل فقر حل نمی‌شود و تقابل‌ها در همان وضعیت اولیه رها می‌شوند.

در داستان دوم از بچه‌های قالیبافخانه، زندگی کارگران قالیبافخانه، کودکان و زنان و مردان به تصویر کشیده می‌شود. اسدو، نقشه‌خوان کارگاه، به‌دلیل حمایت از کارگر کودکی به نام رضو، با کارفرما درگیر می‌شود. این درگیری سبب بیکاری او و همسرش خجیجه می‌شود. خجیجه حامله است. اگرچه اسدو، کارگر ماهری است، اما قالیبافخانه‌های دیگر از ترس اوستا، به او کار نمی‌دهند. در این کارگاه‌ها، کودک‌بودن، ندانستن، اشتباه‌کردن معنی ندارد. در مقابل مزد اندکی که پرداخت می‌شود، کار تمام وقت از کودکان انتظار می‌رود. اما رضو کودکی بازیگوش و بی‌خيال است و برای رسیدن به خواسته‌هایش، دست به هر کاری می‌زند، به‌خاطر چیدن دانه‌های انار، توانانی بسیار دردناک را می‌پذیرد. «شلاق سر زنجیری رانها و کفلش را قاچ‌قاچ کرده بود. خون از شکاف‌ها بیرون می‌زد» (همان، ۹۰-۹۱).

در پایان، به عاقبت کار قالیبافی و درد و بدبختی که دامن‌گیر قالیبافان می‌شد، اشاره می‌شود. اسدو به‌دلیل طرفداری از کودکان از کار برکنار شده است و در هیچ جای دیگری نمی‌تواند مشغول به کار شود. اسدو و خجیجه در فقر و نداری، چشم‌انتظار

تولد کودکشان هستند. اسدو آرزوهای خود را برای کودک متولدنشده می‌گوید: «اگه سرمه ببرن، نمی‌دم بچم بره پشت کار قالی. همون ما رفته‌ی برای هفت پشمون بس» (همان، ۱۰۶).

در این داستان می‌توان به نمونه‌هایی اشاره کرد که بیانگر عزیزبودن فرزند برای خانواده است. نمونه‌هایی از قبیل: بیان آداب انتظار تولد کودک (مراسم «رخت‌برون» بچه)، باور دست‌یافتن به آینده‌ای بهتر برای فرزند با سوزاندن زاغ و خواندن فال از روی آن (اسدو یک گوسفند نذر ابوالفضل کرده تا کودکش سالم به دنیا بیاید) یا تصمیم‌گیری مادر برای آینده‌ی فرزند. «اگر بچه دختر شد، نبادا یه وقت طمع پول ور سرت بزنه، بفرستیش پشت کار قالی» (همان، ۱۰۶) اما فقر، تنگدستی و شرایط جامعه، سرنوشت دیگری را برای آنان رقم می‌زند (رك. خردخورد، ۱۳۹۵: ۹-۱۰).

جدول شماره‌ی ۲: تقابل‌های دوگانه‌ی رعیت و اربابی

همسایه‌های ثروتمند	نمکو، کودک کار و یدالله فقیر
آتش‌زدن بار یدالله و... بطور آگاهانه توسط مأموران	نایبودی گیاهان باع‌های ارباب به طور ناخواسته
قدرت ثروتمندان برای واداشتن به کار اجباری	اجبار نمکو به کار در قالبیافی
لحن توهین‌آمیز و با خشونت ثروتمندان	لحن مظلوم یدالله
سکوت یدالله و دیگر مردم فقیر و تقدیرگرانی بزرگسالان	فرار نمکو و تلاش او برای مقابله با سرنوشت
غرور و خودپرستی ثروتمندان	حقارت فقیران
خر و سیله‌ی نقیله و بارکشی برای ثروتمندان	خر به عنوان تنها ابزار معیشت فقیران
اعتقاد ضعیف ثروتمندان به خدا	اعتقاد راسخ فقیران به خدا
ثروتمندان ظالم	فقیران مظلوم
گستاخی ثروتمندان در مواجهه با مظلوم	اعتمادبه نفس پایین فقیران در مواجهه با ظالم
همراهی قانون و امنیه با ثروتمندان	نیودن جایگاهی نزد قانون و امنیه برای فقیران

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی رعیت و اربابی به کاررفته در بچه‌های قالبیافخانه می‌توان دریافت که تقابل‌های دوگانه هفتادرصد بافت متن را شامل می‌شود. کارکرد اصلی این تقابل‌ها، نمایاندن جهان پرمشت کودکان کار در برابر جهان آرام و آسوده‌دلی افراد متمول است. تأثیرپذیری دیگر وجود زندگی افراد از شرایط اقتصادی حاکم بر زندگی آن‌ها از دیگر مصادیقی است که مخاطب از متن درمی‌یابد. این تأثیرپذیری به خلق دوگانگی‌هایی در ابعاد دیگر زندگی افراد همچون فرهنگ، اعتقادات

مذهبی، میزان احساسات به خانواده و... نیز می‌انجامد. درخور توجه است که رفتار و تعاملات افراد جامعه نیز با این دو طبقه یکسان نیست و یک واکنش دوگانه را دربردارد؛ به این صورت که قانون و امنیه، همه‌ی افراد را یکسان نمی‌بینند.

۳.۴. تقابل‌های دوگانه در شما که غریبه نیستید

رمان شما که غریبه نیستید، خاطرات نویسنده است که در کودکی او را هوشو صدا می‌زدند. آغاز خاطرات او از زمانی است که هنوز به مدرسه نمی‌رود. هوشو در روستای سیرچ از توابع کرمان با پدربزرگش، آغ‌بابا و مادربزرگش، ننه‌بابا زندگی می‌کند. مادرش پس از به‌دنیا‌آوردن او می‌میرد و پدرش در سیستان و بلوچستان در مقام ژاندارم خدمت می‌کند. او پدر را ندیده و تنها او صافش را از اطرافیان شنیده است. هوشو قهرمان فقیر این داستان است و آغ‌بابا و ننه‌بابا، پدر و مادربزرگ او، در تقابل با خانم و آقای زندریشی قرار دارند که ثروتمند هستند؛ اما بجهه ندارند. بجهه داشتن فقرها با بی‌فرزندی ثروتمندان در تقابل قرار می‌گیرد. برخلاف ثروتمندان که بسیار خسیس و ناخن‌خشک هستند، هوشو شخصیتی دست‌و‌دل‌باز دارد و از مصرف‌کردن داشته‌های محدود و ناچیز‌خود برای دیگران ابایی ندارد. هوشو برای مبارزه با فقر، راه درس‌خواندن را پیش می‌گیرد؛ زیرا اختلاف طبقاتی آشکار و فقر خود و خانواده‌اش را در مقابل ثروتمندان می‌بیند و رنج می‌کشد. درحالی که هوشو لباسی برای پوشیدن ندارد، ثروتمندان در ناز و نعمت زندگی می‌کنند، کتوشلوار گران‌قیمت بر تن می‌کنند و چیزهایی همچون عطر و ادکلن و کتابخانه و... دارند که هوشو از داشتن‌شان محروم است. در این داستان رد پای خرافات نیز آشکار است. سکینه می‌خواهد نان بپزد؛ اما اعتقاد دارد که پسریچه نباید سر تنور بباید، زیرا نان خراب می‌شود؛ اما هوشو این را باور ندارد و از دور تنور کnar نمی‌رود. در جایی دیگر ننه‌بابا برای شخص مريضی تخم مرغ می‌شکند درحالی که هوشو معتقد است مريض باید دکتر برود (رک. مرادی کرمانی، ۱۳۹۴: ۶۰). در اینجا نیز تقابل آشکار واقع‌نگری کودک با خرافه‌پرستی بزرگ‌سالان نمایان است. در هیچ‌یک از داستان‌های هوشنگ مرادی کرمانی، بزرگ‌سالان اعتراضی به فقر خود ندارند و هیچ

تلاشی هم برای برطرف کردن آن نمی‌کنند؛ اما کودکان می‌کوشند تا به هر وسیله خود را از منجلاب فقر نجات دهند و این بیانگر خرافه‌پرستی و تقدیرگرایی بزرگسالان طبقه‌ی فقیر جامعه در مقابل واقع‌نگری و عقل‌گرایی کودکان است.

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی به‌کاررفته در شما که غریب‌هی نیستید می‌توان گفت که تقابل‌های دوگانه پنجاه‌درصد بافت متن را دربرمی‌گیرد. این تقابل‌ها در ابعاد گوناگون اقتصادی و فرهنگی نمایان شده است. آنچه مخاطب درمی‌یابد تأثیر شرایط اقتصادی بر امکانات فرهنگی همچون نداشتن کتابخانه و محرومیت از ادامه‌ی تحصیل است. اما از سویی دیگر این تنافض نیز احساس می‌شود که نماینده‌ی قشر فقیر جامعه برخلاف مرفهان، به مؤلفه‌های اخلاقی و عاطفی همچون پرهیز از خساست و بهجای‌آوردن صله‌ی رحم را بیش از دیگران توجه می‌کند و برای آن ارزش و احترام قابل است؛ در حالی‌که قشر مرffe کوچک‌ترین توجهی به این مسایل ندارد. افزون‌بر مواجهه‌ی دو قشر فقیر و ثروتمند با تمام تفاوت‌هایشان، رویارویی کودکان و بزرگسالان نیز در این داستان، تقابل‌هایی را آفریده است؛ چنانچه واقع‌گرایی و عقل‌گرایی کودک را در برابر تقدیرگرایی و خرافه‌پرستی بزرگسالان مشاهده می‌کنیم. در این داستان‌ها کودک، یا پدر و مادر ندارد یا اگر دارد فقیر هستند. در داستان‌های مرادی‌کرمانی ثروتمندان، همسایه و همکلاسی هستند. این نکته شایان توجه است که طبقه‌ی فقیر در صدد آسیب‌زدن به طبقه‌ی ثروتمند نیست و اگر آسیب می‌زند، ناخودآگاه و ناخواسته است و تنها دستاویز آن‌ها برای در امان‌ماندن از فقر، درس‌خواندن است تا بتوانند جایگاه اجتماعی بهتری را به دست آورده و حق خود را پس بگیرند یا با فرار کردن از محیط کاری که برای آن‌ها چون شکنجه‌گاه است، خود را نجات دهند. در داستان‌های هوشنگ مرادی‌کرمانی کودکان به‌خاطر فقر مجبور به کار اجباری هستند؛ اما کودکان ثروتمند آزادند. از دید راوى قصه‌های مرادی‌کرمانی دنیای ثروتمندان دوست‌داشتنی است و افراد فقیر سعی دارند با تلاش و کوشش و تحمل سختی‌ها، گوشه‌ای هرچند ناچیز از این ثروت را از آن خود کنند تا بلکه کمی طعم لذت و خوشبختی را بچشند، اما آنچه حاصل می‌شود، سختی و فقر بیشتر است. از این‌رو است که کودکان پس از تلاشی نافرجام، تنها راه

رنستگاری را در سواد و درس‌خواند می‌بینند به امید روزی که بتوانند با بهره‌گیری از دانش، خود و خانواده را از چنگال بی‌رحم مرگ نجات دهند. اما این وضعیت و تلاش برای زندگی بهتر و فرار از تنگدستی در رفتارهای بزرگ‌سالان کمتر به چشم می‌خورد، آن‌ها وضعیت اسفناک زندگی خود را پذیرفته‌اند، برای بهبود زندگی خود تلاش چندانی نمی‌کنند و منفعل‌وار، مطیع ظلم ستمگران شده‌اند؛ درحالی‌که کودکان این تنگدستی را نمی‌پذیرند و برای تغییر آن یکی از سه راه اعتراض، فرار و درس‌خواندن را انتخاب می‌کنند. کارکرد اصلی استفاده از تقابل‌های دوگانه‌ی ذکر شده‌ی بالا، نشان‌دادن میزان و مقدار تفاوت‌های دو دنیا کودک فقیر و افراد غنی است.

جدول شماره‌ی ۳: تقابل‌های دوگانه‌ی اقتصادی و فرهنگی

آقا و خانم زندریشی (همساخه ثروتمند)	آغبaba و ننه‌بaba
بی‌فرزندی خانواده‌ی ثروتمند	فرزندداشت خانواده‌ی فقیر
خرافه‌پرستی بزرگ‌سالان فقیر و تقدیر‌گرایی	واقع گرایی کودک و تلاش برای عرض کردن سرنوشت
علاوه‌بر داشتن شناسنامه، برگزاری جشن تولد برای کودکان ثروتمند	نگرفتن شناسنامه برای کودک فقیر
کت و شلوار پوشیدن ثروتمندان	نبودن لباس مناسب برای فقیران
داشتن خانه‌ای با اتاق‌های متعدد	نداشتن سرپناه
داشتن کتابخانه و تفنگ و عطر	نداشتن سواد
داشتن کفش‌های نو و براق	نداشتن کفش و پاپوش
ناخن‌خشکی و خساست ثروتمندان	دست‌و‌دلبازی بچه‌ی فقیر
رسیدن به بالاترین مدارج عالی تحصیلی	امکان‌نداشت ادامه‌ی تحصیلات عالی برای فقیران
داشتن تمامی ابزار تفریح و سرگرمی	نداشتن ابزار تفریح و سرگرمی

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی فقیر و ثروتمند به کاررفته در شما که غریبه نیستید می‌توان دریافت که تقابل‌های دوگانه هشتاد درصد بافت متن را شامل می‌شود. کارکرد اصلی این تقابل‌ها، نمایاندن جهان پُرمشقت کودکان فقیر در برابر جهان آرام و آسوده‌دلی افراد متمول است. اقتصاد و نیازهای معیشتی تاروپود زندگی افراد فقیر را بیش از پیش سست و متزلزل می‌کند و باعث می‌شود تا کودک فقیر این شرایط را برنتابد و برای تغییر اوضاع زندگی خود دست به تلاش هرچند نافرجام بزند.

۴.۴. تقابل‌های دوگانه در چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی

چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی، داستان پسری است به نام چارلی که همراه دو پدربزرگ و دو مادربزرگ و پدر و مادرش در خانه‌ای چوبی و کوچک که به‌سختی گنجایش هفت نفر آن‌ها را دارد، زندگی می‌کند. پدرش کارگر کارخانه‌ی خمیردندان‌سازی است و با حقوق ناچیز خود به‌سختی می‌تواند سه وعده غذای کامل برای خانواده‌اش تهیه کند و در بیشتر مواقع گرسنه هستند. رو به روی خانه‌ی آن‌ها کارخانه‌ی بزرگ و شگفت‌انگیز شکلات‌سازی آقای وانکا است که چارلی همیشه حسرتِ خوردن شکلات‌هایش را دارد. کل این داستان، تقابل فقیر و غنی را به تصویر می‌کشد؛ چارلی در تقابل با کودکان ثروتمند، خانه‌ی کوچک و مخروبه‌ی خانواده‌ی چارلی در تقابل با کارخانه‌ی شکلات‌سازی و دیگر خانه‌ها، پدر کارگر او و آقای وانکا صاحب کارخانه و غیره. در این گزاره نmad ثروت، کارخانه‌ای است که باعث تخریب می‌شود (شکلات باعث خرابی دندان‌ها می‌شود)، در مقابل فقیر نmad سازندگی (خمیردندان‌سازی) است. تابه‌حال کسی نتوانسته وارد کارخانه شود و چارلی آرزوی رفتن به کارخانه را در سر می‌پراند تا اینکه برنده‌ی بلیط طلایی برای بازدید از کارخانه می‌شوند می‌دهد. تقابل‌های داستان پس از ورود به کارخانه و دیدن تجهیزات و همراهی با کودکان ثروتمند و خودخواه، بیش از پیش خود را نشفضای خانه‌ای که چارلی و خانواده‌اش در آن زندگی می‌کنند، بسیار کوچک و تا حدی مخروبه است، در حالی که کارخانه‌ی آقای وانکا به قدری بزرگ است که ناچار شده بخش‌های وسیعی از آن را در زیر زمین بنا کند تا با کمبود فضا مواجه نشود. در تقابل با بزرگی و امکانات گسترده‌ی کارخانه، خانه‌ی چارلی اکوچکترین امکانات بی‌بهره است، حتی یک بخاری کوچک ندارد و آنقدر سرد است که اعضای خانواده در زمستان‌ها از فرط سرما تا حد مرگ می‌لرزند. چارلی در هنگام بازدید از کارخانه با واقعیت ترسناک و شگفتی‌های کارخانه رو به رو می‌شود که یکی از آن‌ها کارگری کوتوله‌ها است. آقای وانکا که تنها به اهداف اقتصادی‌اش می‌اندیشد، آدم کوتوله‌ها را به کارخانه آورده، از آن‌ها استفاده می‌کند و اهمیتی نمی‌دهد که در طی آزمایش‌هایش در کارخانه، چند آدم کوتوله از بین

بروند. او با خونسردی هرچه تمام‌تر از نابودشدن کوتوله‌ها در حین آزمایش‌هایش سخن می‌گوید. چارلی منزجر می‌شود و سرانجام تصمیم به فرار از کارخانه می‌گیرد. رولد دال با هوشمندی تمام شغل آقای وانکا را شکلات‌سازی انتخاب کرده است؛ زیرا ثروت در ابتدا شیرین است و لذت‌بخش مانند خوردن شکلات، ولی بعد از مدتی اثرات سوء و منفی خود را مانند پوسیدگی نشان می‌دهد. تقابل دیگری که در داستان خودنمایی می‌کند، تقابل میان درک و فهم بالای چارلی در برابر لوس‌بودن فرزندان خانواده‌های ثروتمندان است. چارلی با آگاهی از وضعیت اقتصادی نامناسب خانواده‌اش، با وجود اینکه به‌طرزی باورنکردنی عاشق شکلات است، با درکی ستودنی می‌پذیرد که تنها سالی یک بار، آن هم در روز تولدش تنها یک شکلات به‌عنوان هدیه دریافت کند. مهم‌تر آنکه حاضر نیست آن شکلات را به‌نهایی بخورد و با بزرگ‌منشی، همان شکلات را با دیگر اعضای خانواده‌اش تقسیم می‌کند. اما در سوی مقابل، کودکان ثروتمند قرار دارند که به‌دلیل تربیت نادرست، شخصیتی لجباز و لوس دارند که هرچه می‌بینند، با لجبازی و اصرار می‌خواهند و والدین‌شان نیز به خواسته‌های نامعقول فرزندان‌شان گردن می‌نهند. شیوه‌ی برنده‌شدن چارلی و یافتن بلیط ورود به کارخانه نیز در تقابل مستقیم با شیوه‌ی برنده‌شدن دیگر بچه‌های داستان است. چارلی با پذیرش اینکه خانواده‌اش توان خرید شکلات‌های بیشتری ندارند، با این موضوع کنار می‌آید و سرانجام با خوششانسی و از سر تصادف برنده‌ی بلیط ورود به کارخانه‌ی شکلات‌سازی می‌شود. در سوی مقابل، والدین دیگر بچه‌ها، صدھا بسته شکلات می‌خرند اما سرانجام این چارلی است که برنده‌ی نهایی مسابقه می‌شود و صاحب کارخانه‌ی شکلات‌سازی می‌شود و دیگر بچه‌ها به سرنوشتی شوم و عبرت‌انگیز دچار می‌شوند. در واقع می‌توان گفت تقابل‌های میان فقر و ثروت و همچنین تقابل میان فهمیدگی چارلی و لوس‌بودن دیگر بچه‌ها که به نوعی زیربنای ساختار اثر محسوب می‌شود، زمینه‌ساز شکل‌گیری تقابل نهایی میان سرنوشت خوب و خوش چارلی در مقابل سرنوشت ناخوشایند ثروتمندان است.

جدول شماره‌ی ۴. تقابل‌های اقتصادی و فرهنگی

کودکان ثروتمند همسایه آزادی و استقلال آقای وانکا شکلات‌سازی که باعث تخریب دندان است.	چارلی فقیر کارگری و بندگی پدر چارلی خمیر‌دندان‌سازی
فضای بسته‌ی و تاریک کارخانه ترسناکی کارخانه آگاهی و ترس چارلی پس از مواجهه با دنیای ثروت اطاعت بی‌قید و شرط کارگران شکلات‌سازی	فضای روشن و باز خانه‌ی چارلی آرامش خانه‌ی چارلی ناآگاهی چارلی نسبت به دنیای ثروت فرار چارلی از کارخانه
وسایل رفاه چون اتفاق مجزاً و تخت خواب برای ثروتمندان سیری و اضافه وزن ثروتمندان وانکا صاحب کارخانه شکلات‌سازی	نبودن وسایل آسایش چون تختخواب برای چارلی گرسنگی چارلی و خانواده‌ی فقیرش آرزوهای دست‌نیافتنی خوردن شکلات
نبودن محبت در فضای کارخانه شکلات‌سازی عدم تناسب تصویر زندگی واقعی ثروتمندان با افسانه‌پردازی راجع به ثروت بی‌حد و حصر ثروتمندان	سپری کردن زمان در کنار افراد سالم‌خورد افسانه‌پردازی راجع به ثروت با دنیای ثروتمندان

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی طبقه‌ی کارگر (چارلی) و کارخانه‌دار (آقای وانکا) به کاررفته در چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی می‌توان دریافت که تقابل‌های دوگانه شصت درصد بافت متن را شامل می‌شود. کارکرد اصلی استفاده از تقابل‌های دوگانه‌ی ذکر شده، نمایاندن دنیای آسوده‌ی کودک فقیر و هول و هراس دنیای سرمایه‌داران است. نویسنده با شرح جزئیات، زندگی طاقت‌فرسای چارلی و خانواده‌اش و نیز فهم و ادب وی را بازگو می‌کند و از سویی دیگر نیز رفاه و آسایش قشر ثروتمند و بچه‌های لوس و بی‌ادبشان را به تصویر می‌کشد. اما پایانی که مؤلف برای این داستان برگزیده است، مخاطب را با کارکرد دیگری از این تقابل‌ها روبرو می‌کند. پایان خوش زندگی چارلی و عاقبت ناخوشایند بچه‌های متمول، به مخاطب که کودکان هستند، شیوه‌ی درست‌زیستن را می‌آموزد.

۵.۴. تقابل‌های دوگانه در آقای رویاه شگفت‌انگیز

آقای رویاه شگفت‌انگیز، داستان رویاهی است که به همراه خانواده‌اش در همسایگی سه مزرعه‌دار زندگی می‌کند و برای سیرکردن شکم خانواده‌اش مرغ‌ها و غازهای آن‌ها را

شکار می‌کند. سه مزرعه‌دار دست به کار می‌شوند تا از شر آقای روباه خلاص شوند؛ اما روباه نیز بیکار نمی‌نشیند و تلافی می‌کند.

یکی از درون‌مایه‌هایی که دال برای داستان‌هاییش انتخاب می‌کند، تلاش و کوشش برای زندگی و زنده‌ماندن است. او در داستان زیبا و مهیج آقای روباه شگفت‌انگیز این مسئله را به‌خوبی نشان می‌دهد. تلاش و کشمکش حیوان برای نجات جان خود از مهم‌ترین و محوری‌ترین حوادث داستان است. سه مزرعه‌دار تصمیم می‌گیرند لانه‌ی روباه را خراب کنند و او و خانواده‌اش را از بین ببرند. روباه در تلاشی خستگی‌ناپذیر موفق می‌شود از دست آن‌ها فرار کند. «آقای روباه با دیدن منظره‌ی وحشتناک، انگار برق گرفته باشدش، فریاد زد: فهمیدم دنبالم بیايد. آقای روباه مشغول کندن زمین شد. با دست‌هایش تندتند زمین را می‌کند و خاک را پشت سرش می‌ریخت. خانم روباه نیز با او همراه شد. بچه‌ها هم به آن‌ها کمک کردند. بعد از یک ساعت روباه از کندن دست کشید و گفت: آخیش به نظرم موفق شدیم» (دال، ۱۳۹۲: ۳۵-۳۶). سه مزرعه‌دار با کمک بیل مکانیکی و تراکتور شروع به کنندن می‌کنند؛ روباه با شنیدن سروصدای وحشتناک ترسید. بچه‌ها هم ترسیدند؛ اما دست از مبارزه و تلاش برنداشتند. «آقای روباه گفت: تراکتور! بیل‌های مکانیکی! اگر جانتان را دوست دارید، بکنید. مبارزه شروع شد. بیل‌های مکانیکی در مقابل روباه گاهی روباه‌ها زمین را می‌کنندن و سروصدای کم می‌شد. روباه می‌گفت: داریم موفق می‌شویم؛ اما چند لحظه بعد دوباره صدا نزدیک می‌شد» (همان، ۴۴). روباه و خانواده‌اش در حالی که مرگ در یک قدمی آن‌ها بود و گرسنگی و تشنجی به آنان فشار می‌آورد، دست از تلاش برنداشتند. روباه فکری به نظرش می‌رسد، اما بچه‌ها و خانم روباه توان کندن ندارند. «بچه‌روباها از جا پریدند و فریاد زدند. چرا بابا ما می‌توئیم بکنیم» (همان، ۵۹). سرانجام روباه با کمک خانواده‌اش، توانست از مرگ نجات پیدا کند. تلاش و از خود گذشتگی روباه برای نجات خانواده نیز ستودنی است. «دال از شخصیت‌های کلیشه‌ای چون روباه، به علت کثرت داستان‌ها و قصه‌هایی که حیله‌گری و زیرکی را به او نسبت داده‌اند، شخصیت داستانی خلق می‌کند که بسیار متفاوت و متمایز است. او تعبیر مرسوم از شخصیت روباه را تغییر می‌دهد و با

یک شخصیت‌پردازی قوی او را حیوانی مفید، خانواده‌دوست، شجاع و حق‌طلب می‌آفریند که باعث نجات و سعادت حیوانات می‌شود» (راد، ۱۳۸۸: ۴۳).

روباء شگفت‌انگیز قهرمان فقیر داستان است که در تقابل با همسایگانش آقای بوگیس، بونس و بین قرار دارد. دزدی روباه و احتیاج او به مال دیگران در مقابل بی‌نیازی همسایگان ثروتمند است. حیوان‌بودن روباه فقیر در مقابل انسان‌بودن همسایگان نیز از دیگر تقابل‌های این داستان است. رولد دال با انتخاب حیوان به جای فرد فقیر سعی در نشان‌دادن جایگاه اجتماعی فقرا در جامعه‌ی خود دارد. کنش همسایگان برای دستگیری روباه در مقابل با کنش آقای روباه است. هرچه همسایگان جست‌وجوی بیشتری می‌کنند، روباه نیز خلاقیت بیشتری برای دزدی به خرج می‌دهد. رولد دال در این اثر سعی کرده است با توصیف رویکرد منفعت‌طلب و تمامیت‌خواه ثروتمندان در برابر نگاه قناعت‌محور فقرا که روباه نمادی از آنان است، خودخواهی و رفتارهای ظالمانه‌ی ثروتمندان را به‌چالش‌کشیده و به‌طور غیرمستقیم نقد می‌شوند. ثروتمندانی که بدون توجه به موقعیت زندگی فقرا و وضعیت خانوادگی‌شان، تنها به افزودن ثروت خویش و حراست از آن می‌اندیشند و در این راستا از اعمال هیچ خشونتی روی‌گردان نیستند. اما در مقابل، فقرا با وجود فقر و نداری‌شان، دلی دریایی دارند و دارایی ناچیزشان را با گشاده‌روی در اختیار دیگران نیز می‌گذارند.

جدول شماره‌ی ۵: تقابل‌های دوگانه‌ی فقرا (روباه) و ثروتمندان (انسان‌ها)

همسایگان ثروتمند	روباه فقیر
انسان‌بودن ثروتمند	حیوان‌بودن فقیر
اعمال زور و خشونت ثروتمند	دزدی‌کردن روباه
پلیدی و خودخواهی ثروتمند	خوب‌بودن روباه
سیبری و چاقی ثروتمند	گرسنگی بیش از حد روباه
بداخلاقی ثروتمند	خوش‌احلاقی روباه
خساست ثروتمند	دست‌و دلبازی و سخاوت روباه
نادانی ثروتمند	زیرکی روباه

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی فقرا (روباه) و ثروتمندان (انسان‌ها) به‌کاررفته در آقای روباه شگفت‌انگیز می‌توان اذعان کرد که تقابل‌های دوگانه چهل درصد بافت متن را

دربرمی‌گیرد. کارکرد اصلی استفاده از تقابل‌های دوگانه‌ی ذکر شده‌ی بالا، نشان‌دادن تلاش فقرا برای داشتن زندگی آسوده و بدون دغدغه و در مقابل رفتارهای خصومت‌آمیز افراد متمول است. این داستان نیز با سرانجامی خوش برای شخصیت ضعیف پایان می‌گیرد که برای مخاطب درس‌هایی را از ارزشمندی و کارسازی تلاش و اتحاد و اراده به همراه دارد.

۴. تقابل‌های دوگانه در دنی؛ قهرمان جهان

دنی؛ قهرمان جهان، داستان پسر بچه‌ای است که در چهار ماهگی مادر خود را از دست داده است و به همراه پدرش در کاروان سرایی کهنه و متروک زندگی می‌کند. آن‌ها در پمپ بنزینی که پشت خانه‌شان قرار دارد، کار می‌کنند. دنی پس از مدتی از راز شکارچی غیرقانونی بودن پدرش آگاه می‌شود و با پدرش برای دزدی همکاری می‌کند. آن‌ها از مزرعه‌ی همسایه‌ی ثروتمند و خودخواه‌شان که به پرورش قرقاوی مشغول است، قرقاوی می‌دزند.

دنی و پدرش قهرمانان فقیر داستان هستند که در تقابل با همسایه‌های ثروتمندانشان قرار می‌گیرند. دنی برای مبارزه با فقر در پمپ بنزین مشغول به کار می‌شود. او ابتدا از دزدی پدرش آگاه نیست و هنگامی که باخبر می‌شود، خود نیز به همکاری با پدر مشغول می‌شود. آقای هیزل، همسایه‌ی ثروتمند، به ثروت خود می‌بالد و مدام دنی و پدرش را تحقیر می‌کند. پزشک دهکده، کشیش و گروهبان برای گرفتن حق مردم فقیر از ثروتمندان با دنی و پدرش همکاری می‌کنند. اسارت فقرا و آزادی ثروتمندان نیز در تقابل با هم است. افراد ثروتمند آزادند در حالی که فقرا بسیاری همچون دنی و پدرش مجبور به کار اجباری و بندگی هستند. در این داستان فقرا اموال ثروتمندان را حق گمشده‌ی خود می‌دانند. در این اثر نیز همچون بسیاری از آثار دیگر دال، دغدغه‌ی تفاوت طبقاتی میان فقر و ثروت آشکارا مشهود است. در یک سوی این تقابل، ثروتمندانی قرار دارند که فقرا را تحقیر می‌کنند و از هیچ ظلم و ستمی دریغ نمی‌کنند و به خاطر برتری اقتصادی، حق هرگونه رفتار ظالمانه‌ای را برای خود قائل هستند و فقرا را نه انسان‌هایی

همچون خود، که ابزاری برای افزودن به ثروت خود می‌دانند. در این اثر دال نیز فقرا و به طور ویژه دنی، شخصیتی فهمیده، مؤدب و زحمتکش دارد و به همه محبت می‌کند؛ اما در سوی دیگر، شخصیت ثروتمند داستان، و ادبانه و گستاخانه رفتار می‌کند و از توهین به دیگران هیچ ابایی ندارد. دیگر نکته‌ی درخور توجه در این اثر، سرزندگی و نشاط شخصیت فقیر داستان در تقابل با بدخلقی و عبوس‌بودن شخصیت ثروتمند است. اگرچه دنی و پدرش بسیار فقیر هستند و در تهیه نیازهای اولیه زندگی شان نیز ناتوانند، همچون آقای هیزل که ثروتمند و بی‌نیاز است، عبوس و ترش رو نیستند. گویی در این اثر، ارتباطی مستقیم و انکارناشدنی میان ثروتمندی و بدخلقی برقرار است.

جدول شماره‌ی ۶: تقابل‌های دوگانه‌ی اقتصادی و فرهنگی

همسایه‌ی ثروتمند، آقای هیزل	دنی و پدر فقیرش
نفریج فرزندان ثروتمند	کارکردن دنی
آزادی ثروتمند	بندگی دنی و پدرش
لحن با خشونت و بی‌ادبی ثروتمند	لحن مؤدب دنی و پدرش
اعمال زور و خشنونت برای پیداکردن سارق	ذدیکردن دنی و پدرش
افتخار ثروتمند به اموالش	افتخار دنی به پدرش
داشتن ملک شخصی ثروتمندان	بی‌سرپناه و بی‌خانمان‌بودن دنی
داشتن حداقل امکانات زندگی اعم از امکانات بهداشتی و درمانی	رفاهی
عبوس و سخت‌گیری‌بودن ثروتمندان	شاد و پرنشاط‌بودن فقرا
داشتن تحصیلات عالیه برای ثروتمندان	نیود امکان ادامه‌ی تحصیل برای فقرا

با بررسی تقابل‌های دوگانه‌ی دنی فقیر و هیزل ثروتمند به کاررفته در دنی؛ قهرمان جهان درمی‌یابیم که تقابل‌های دوگانه ۷۰ درصد بافت متن را شامل می‌شود. کارکرد اصلی استفاده از تقابل‌های دوگانه‌ی ذکر شده، نمایاندن تلاش افراد فقیر برای احراق حقوق سلب شده‌ی خود از سوی سرمایه‌داران و ثروتمندان است.

۵. نتیجه‌گیری

بررسی تقابل‌ها و تحلیل رابطه‌ی آن‌ها در داستان‌های مرادی‌کرمانی و رولد دال بیانگر آن است که پیامد مشترک فقر در ایران و جامعه‌ی انگلستان، کار اجباری کودکان و

روبه رو شدن آن‌ها با واقعیت‌های زندگی است. کودک در سنی که باید به فکر لذت‌بردن از کودکی و زندگی خود باشد، مجبور است با مشکلات اقتصادی، بیماری و گرسنگی دست‌وپنجه نرم کند. طبقه‌ی ثروتمند در آثار هر دو نویسنده همسایه یا همکلاسی فرد فقیر هستند و این دور نزدیک باعث ایجاد معضلات و مشکلات عدیده‌ای می‌گردد. کودک در مواجهه با دنیای قدرت ثروتمند دست به اعتراض می‌زند یا از مهلکه می‌گریزد. اعمال زور، خشونت و لحن توهین آمیز طبقه‌ی ثروتمند از دیگر ویژگی‌های مشترک آثار این دو نویسنده است. اسارت و بندگی طبقه‌ی فقیر نیز از خصوصیات مشترک این آثار است. تفاوت‌های آثار این دو نویسنده عبارتند از: ۱. تقدیر‌گرایی و خرافه‌پرستی بزرگ‌سالان فقیر و واقع‌گرایی کودکان فقیر در داستان‌های مرادی کرمانی بیشتر به چشم می‌خورد در حالی که در داستان‌های رولد دال، بزرگ‌سالان و کودکان فقیر هردو واقع‌گرایانه فکر و عمل می‌کنند؛ ۲. در داستان‌های مرادی کرمانی فقرا قصد آزار رساندن به طبقه‌ی ثروتمند را ندارند، اما در داستان‌های دال، فقرا به عمد در پی آزار ثروتمندان هستند؛ ۳. راه نجات کودک فقیر داستان مرادی کرمانی درس‌خواندن است؛ اما راه نجات کودک فقیر داستان‌های دال دزدی است؛ ۴. فقیر در داستان‌های مرادی کرمانی طرفداری ندارد؛ اما در داستان دال پزشک، کشیش و... به کمک مردم فقیر می‌شتابند و با آن‌ها همکاری می‌کنند؛ ۵. مرادی کرمانی به ثروت و ثروتمندان بدین نیست و قهرمانان او در تلاش برای رسیدن به ثروت هستند؛ اما رولد دال دید سیاهی به ثروت دارد و معتقد است که ثروت باید بین اقسام مختلف جامعه تقسیم شود؛ ۶. مرادی کرمانی تلاش فقیر برای تغییر شرایط را چندان کارساز نمی‌داند و یا دست کم آن را در داستان به تصویر نمی‌کشد؛ اما رولد دال با گزینش پایانی خوش برای شخصیت فقیر، مخاطب را امیدوارتر می‌کند و ۷. در داستان‌های رولد دال کودکان فقیر به فکر فرار از خانه نیستند؛ اما در داستان‌های مرادی کرمانی، کودکان فقیر هم تنها هستند و هم قصد رفتن از خانه را دارند (برای درس‌خواندن و برای فرار از موقعیت و برای رفتن به وضعیت بهتر مانند پناه‌بردن به خانواده‌ای ثروتمند). هر دو نویسنده با به کارگیری مؤثر

تقابل‌های دوگانه‌ی متعدد توانسته‌اند تمامی مصاديق گفته‌شده را در لابه‌لای داستان‌های شان بگنجانند و همین امر سبب قدرت تأثیر هرچه بیشتر قلمشان شده است. در داستان‌های رولد دال هیچ اشاره‌ای به خرافات وجود ندارد و حتی بزرگسالان فقیر نیز در چالش مبارزه با فقر هستند. اما در داستان‌های کرمانی مردم فقیر اسیر خرافات‌اند و برای همین بزرگسالان فقیر هیچ تلاشی برای مبارزه با وضعیت اسفناک خود ندارند. داده‌های فرهنگی دو جامعه‌ی ایران و انگلستان بدان منجر می‌شود که قهرمان کرمانی برای نجات خود به درس خواندن پردازد، اما قهرمان رولد دال حق خود را در اموال ثروتمندان ببیند و برای کسب آن دست به دزدی بزند. بزرگسالان داستان‌های کرمانی به خاطر اعتقاد به سرنوشت، فقر خود را پذیرفتند؛ اما بزرگسالان داستان‌های دال به تقدیر اعتقادی ندارند و برای گرفتن حق خود تلاش می‌کنند. در ایران کودک خیلی زود در جریان واقعیت‌های زندگی قرار می‌گیرد؛ اما در انگلیس کودک آرام‌آرام با واقعیت‌های زندگی رو به رو می‌شود. نتایج متفاوت دیگری که از داستان‌های این دو نویسنده دریافت می‌شود، گزینش پایان‌های مختلف است. کرمانی بیشتر به گزارش و شرح واقعه می‌پردازد و با پایانی باز مخاطب را به اندیشیدن و امیداردن. اما رولد دال با پایان خوشی که برای شخصیت ضعیف داستان برمی‌گزیند، درسی از پیش تعیین شده را به مخاطب القا می‌کند.

منابع

- احمدی، بابک. (۱۳۷۰). ساختار و تأویل متن. تهران: مرکز.
- اخوت، احمد. (۱۳۷۱). دستور زیان داستان. اصفهان: فردای.
- اسکولز، رابرт. (۱۳۸۳). درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات. ترجمه‌ی فرزانه طاهری، تهران: آگه.
- امامی، نصرالله. (۱۳۸۲). ساخت‌شکنی در فرایند تحلیل ادبی. اهواز: رسشن.
- آقاپور، فرزانه. (۱۳۹۶). تقابل در رمان نوجوان ایران (بررسی پنج رمان برگزیده). پایان‌نامه‌ی دکتری دانشگاه شیراز.

- بابک معین، مرتضی. (۱۳۸۳). «سیر زایش معنا». *معالات اولین همندیشی نشانه‌شناسی* هنر، تهران: فرهنگستان هنر.
- برتنس، هانس. (۱۳۸۴). *مبانی نظریه‌ی ادبی*. ترجمه‌ی محمدرضا ابوالقاسمی، تهران: ماهی.
- پویان، مجید و الهام صفوی‌جهانشاهی. (۱۳۹۲). «آسیب‌شناسی کودکان در آثار هوشنگ مرادی کرمانی». *همایش پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی*، دوره‌ی ۷، صص ۳۱۶-۳۲۷.
- جمادی، سیاوش. (۱۳۸۹). *زمینه و زمانه‌ی پدیدارشناسی*. تهران: ققنوس.
- حجوانی، مهدی. (۱۳۷۸). «سرانجام بچه‌ها خدا را بر می‌گردانند». *پژوهشنامه‌ی ادبیات کودک و نوجوان*، سال ۵، پاییز، صص ۲-۱۳.
- حیاتی، زهرا. (۱۳۸۸) «بررسی نشانه‌شناسنخنی عناصر متقابل در تصویرپردازی اشعار مولانا». *نقد ادبی*، دوره‌ی ۲، شماره‌ی ۶، صص ۷-۲۴.
- خردخورده، فوزیه و همکاران. (۱۳۹۵)، «تحول نگاه به مفهوم کودکی در داستان‌های هوشنگ مرادی کرمانی». *تفکر و کودک، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، سال ۷، شماره‌ی ۱، بهار و تابستان، صص ۲۵-۵۳.
- دال، رولد. (۱۳۷۲). *چارلی و کارخانه‌ی شکلات‌سازی*. ترجمه‌ی مریم بینایی، تهران: ذاکر.
- _____ (۱۳۷۲). *دنی؛ قهرمان جهان*. ترجمه‌ی حبیب‌الله لزگی، تهران: ذاکر.
- _____ (۱۳۹۲). *آقای رویاه شگفت‌انگیز*. ترجمه‌ی حبیب‌الله لزگی، تهران: ذاکر.
- راد، فریدون. (۱۳۸۸). «نقد و بررسی رمان رویاه شگفت‌انگیز». *کتاب ماه کودک و نوجوان*، شماره‌ی ۱۴۷، نویسنده‌ی ۴۸-۴۴.
- سلامجقه، پروین. (۱۳۸۰). *صدای خط‌خوردن مشق*. تهران: معین.
- شعیری، حمیدرضا و فایی. (۱۳۸۸). *راهی به نشانه‌معناشناسی سیال: با بررسی موردی ققنوس نیما*. تهران: علمی فرهنگی.
- عبدی‌نیا، محمدامیر و علی دلایی میلان. (۱۳۸۸). «بررسی تقابل‌های دوگانه در ساختار حدیقه‌ی سنایی». *پژوهش زبان و ادبیات فارسی*، شماره‌ی ۱۳، صص ۲۵-۴۲.
- مرادی کرمانی، هوشنگ. (۱۳۹۶). *قصه‌های مجید*. تهران: محراب.
- _____ (۱۳۹۶). *بچه‌های قالیاف‌خانه*. تهران: محراب.

(۱۳۹۴). شما که غریب نیستید. تهران: محراب.

معین‌درباری، مریم و همکاران. (۱۳۹۵). «کاربرد صافی فرهنگی در ترجمه‌ی اصطلاحات: مورد پژوهی ترجمه‌ی انگلیسی بچه‌های قالیباف‌خانه‌ی مرادی‌کرمانی».

مطالعات زبان و ترجمه، شماره‌ی ۳، پاییز، صص ۵۸-۲۹.

هارلنده، ریچارد. (۱۳۸۶). دیباچه‌ای تاریخی بر نظریه‌ی ادبی از افلاطون تا بارت. ترجمه‌ی بهزاد برکت، گیلان: دانشگاه گیلان.

Cuddon,J.A. (1999). *A Dictionary of Literary Terms*. Fourth Edition. London: Penguin Books.

**A Study of Binary Oppositions in the Works of Houshang Moradi
Kermani and Roald Dahl**

Neda Nourpisheh Ghadimi

Ph.D. Student, Department of Persian Language and Literature,

Islamic Azad University, Firoozabad, Iran

Ahmad Tahan

Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature,

Islamic Azad University, Firoozabad, Iran

Farzaneh Mozaffarian

Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature,

Islamic Azad University, Firoozabad, Iran

Introduction

Narratives are created only through oppositions; therefore, it is necessary to analyze characters and their actions based on binary oppositions. This study focuses on binary oppositions as conceptual structures, such as good and evil, which can be found in the whole Persian literature. In general, one of the most fundamental issues in explaining similarities and differences between works of Iranian and non-Iranian authors is the comparison of their conceptual structures, including binary and oppositional structures.

Literary structuralism, which is rooted in linguistic studies, is a method of analyzing literary texts. Structuralism and its general orientation are based on the analysis of binary oppositions and the relationship between them. It originated from the linguistic studies of Ferdinand de Saussure, and structuralist theorists have been significantly influenced by his thoughts.

Methodology, Literature Review, and Purpose

This is a theoretical research which uses descriptive and analytical methodology. First, the main elements of structuralism, especially binary oppositions, are surveyed in seminal works by structuralist theorists. Then, the biographies of both authors, Kermani and Dahl, are reviewed to obtain information about their social, cultural, and political situation.

The purpose of this study is to explain the similarities and differences between the binary oppositions in the works of an Iranian and a non-Iranian author in order to find out which oppositions can be universal.

There has been no independent research on binary oppositions in children and adolescent literature in Iran. However, research has been done on binary oppositions in other areas of literature; for example, Razmjooei (2016) in “The binary oppositions of war/peace and love/hatred in Ferdowsi's *Shahnameh*” comes to the conclusion that although love and peace are superior to hatred and war, their superiority is not ‘absolute’. Mohseni (2014) in “A study of binary oppositions in Nima Yushij's ‘Sarivili house’” illustrates how Nima uses binary

oppositions to express the most important differences, similarities, and conflicts of his thoughts against those in power.

Discussion

That binary oppositions are the basis of linguistic knowledge was discussed much earlier than de Saussure in the works of Plato and Aristotle. Aristotle established a dualistic view of human knowledge with his discussions of essence, form, etc., which later influenced literature and other areas of writing. The term was first used by phonologist Nikolai Trubetzkoy. He identified it as the foundation of a value system rooted in cultural history. This term is one of the key concepts in the field of linguistic theories, semiotics, and literary criticism.

Roland Barthes believes that semiotics is based on binary oppositions. In literary criticism, this term is one of the fundamental concepts of structuralism and post-structuralism (deconstruction). Jacobson believed that children learn these oppositions first. In his view, language is based on binary oppositions, and the difference between consonant and vowel sound is the most fundamental element of phonology.

Structuralism and its general orientation are based on the analysis of binary oppositions and the relationship between them. Claude Lévi-Strauss explains that items in a system are juxtaposed in pairs which are connected with each other. Each text is a set of contrasts that encompass confrontations of good and evil, rich and poor, black and white.

Conclusion

By examining the oppositions and analyzing their relationship in the stories by Houshang Moradi Kermani and Roald Dahl, we came to the conclusion that the consequences of poverty in Iran and Britain are the same: children's forced labor and their confrontation with the realities of life. Children are forced to deal with economic problems, illness and hunger when they should actually be enjoying their childhood. In the works of both writers, these poor children's neighbors or classmates are from the rich class of society. This creates problems, since the children either escape or start to protest against the wealthy class. The use of force, violence and insults by the wealthy are other issues addressed by these two authors. The feeling of captivity and slavery felt by the poor are among other common themes employed by both authors.

There are differences in the use of binary oppositions in the works by these two authors, too. In Moradi Kermani's works, poor adults mainly believe in fatalism and superstitions but poor children are realistic; while in Dahl's works, poor adults and children are both realistic. In Moradi Kermani's works, the poor are harmless and they do not have any supporters; while in Dahl's works, the poor cause harassments and have supporters such as doctors or priests.

Keywords: Roald Dahl, Houshang Moradi Kermani, binary oppositions, structuralism

References:

- Ahmadi, B. (1991). *Text structure and interpretation*. Markaz.

5 Journal of Children's Literature Studies

- Babak Moein, M. (2004). The process of meaning generation. The First Symposium of Art Semiotics, Tehran, Academy of Arts.
- Bertens, H. (2005). *Literary theory: The basics* (M. R. Abolghasemi, Trans.). Mahi.
- Cuddon, J. A. (1999). *The Penguin dictionary of literary terms and literary theory* (4th Edition). Penguin Books.
- Dahl, R. (1993). *Charlie and the chocolate factory* (M. Binaei, Trans.). Zekr.
- Dahl, R. (1993). *Danny, the champion of the world* (H. Lezgi, Trans.). Zekr.
- Dahl, R. (1996). *Fantastic Mr. fox* (H. Lezgi, Trans.). Zekr.
- Emami, N. (2003). *Deconstruction in the process of literary analysis*. Rasesh.
- Haji Nasrollah, S. (2003). Moradi Kermani's style, from *Majid's Tales to Pomegranate's Smile*. *Research Journal of Children and Adolescent Literature*, No. 34 and 33, Summer and Autumn, pp. 119-141.
- Hajvani, M. (1999). Children will finally bring God back. *Journal of Child and Adolescent Literature*, Fifth Year, Fall 1999, pp. 2-13.
- Harland, R. (2007). *Literary theory from Plato to Barthes: An introductory history* (B. Barakat, Trans.). University of Gilan.
- Hesampour, S., Dehghanian, J. & Khavari, S. (2011). A Study of techniques of satire and humor in the works of Houshang Moradi Kermani. *Journal of Children Literature Studies*, Shiraz University, Second Year, First Issue, Spring and Summer, pp. 24-54.

6 Journal of Children's Literature Studies

- Jamadi, S. (2010). *Context and time of phenomenology*. Ghoghnoos.
- Kheradkhord, F., Azarmakan, H. & Norouzi, A. (2016). The Evolution of the concept of childhood in the stories of Houshang Moradi Kermani. *Thought and Child*, Institute of Humanities and Cultural Studies, 7 (1), Spring and Summer, pp. 25-53.
- Moradi Kermani, H. (2015). *You are not a stranger*. Mehrab.
- Moradi Kermani, H. (2017). *Majid's tales*. Mehrab.
- Moradi Kermani, H. (2017). *Children of carpet-weaving house*. Mehrab.
- Moein Darbari, M., Sharifi, S. & Khanejan, A. (2015). The application of cultural filter in the translation of literary terms: A case study of English translation of *Children of carpet-weaving house* by Moradi Kermani. *Quarterly Journal of Language Studies and Translation*, No. 3, pp. 29- 58.
- Okhovvat, A. (1992). *Grammar of story*. Farda.
- Rad, F. (2009). A Critical study of *Fantastic Mr. fox. Book of the Month for Children and Adolescents*, No. 147, pp. 38-44.
- Salajegeh, P. (2001). *The sound of checking exercises*. Moein.
- Sha'iri, H. & Vafaei, T. (2009). *A way to the sign-fluid semantics: A case study of Ghoghnoos by Nima*. Elmi va Farhangi.
- Scholes, R. (2004). *An introduction to structuralism in literature* (F. Taheri, Trans.). Agah.